

ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ ΙΗΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδ. 37).

— Καλὰ, στρατηγέ.

— Ἄλλ' ἤξεύρεις ὅτι τὸν θέλω σῶν καὶ ἀβλαβῆ.

— Μάλιστα.

— Ἐκλεξε τοὺς ὀκτῶ ἀνδρας σου· ὅταν δὲ ὁ Κ. δὲ Μοντρεβέλ αἰχμαλωτισθεὶς δώσῃ τὸν λόγον τῆς ὑποταγῆς του, δύνασθε σεῖς νὰ πράξητε ἔπειτα ὅ,τι θέλετε.

— Καὶ ἂν δὲν θέλῃ νὰ δώσῃ λόγον ὑποταγῆς;

— Νὰ τὸν περικυκλώσῃτε εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ φύγῃ καὶ νὰ τὸν φρουρήσῃτε μέχρι τέλους τῆς μάχης.

— Πολὺ καλὰ! εἶπεν ὁ Χρυσοχέρης ἀναστενάζων! εἶναι ὅμως ὀλίγον θλιβερόν νὰ μὲν τίς με ἑσταυρωμένας χεῖρας, ἐνῶ οἱ ἄλλοι θὰ πολεμοῦν.

— Τίς οἶδε, εἶπεν ὁ Καδουδάλ, ἂν ὅλοι δὲν μείνωσι μ' ἑσταυρωμένας χεῖρας;

Καὶ ρίψας ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς πεδιάδος, καὶ βλέπων τοὺς ἀνδρας τοῦ διίσταμένους ἀλλήλοις καὶ τοὺς δημοκρατικούς συνηγμένους καὶ ἐτοίμους εἰς μάχην,

— Ἐν πυροβόλον! εἶπεν.

Ἐκεῖνο δὲ κομισθὲν ὕψωσεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐπυροβόλησεν εἰς τὸν ἀέρα· σχεδὸν δὲ ταυτοχρόνως ἕτερος πυροβολισμὸς ρίφθεις ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν δημοκρατικῶν, ἀπεκρίθη ὡς ἡχὼ εἰς τὸν πυροβολισμὸν τοῦ Καδουδάλ. Συνάμα ἡκούσθησαν δύο τύμπανα κροτοῦντα τὸν ἐμβατήριον καὶ συνοδευόμενα ὑπὸ μιᾶς σάλπιγγος.

Ὁ Καδουδάλ ὠρθώθη ἐπὶ τῶν ἀναβολέων τοῦ ἵππου του.

— Παιδιά μου, εἶπεν, ἔκαμαν ὅλοι τὴν προσευχὴν των;

— Ναί! ναί! ἀπεκρίθησαν πλείσται φωναί.

— Ἄν κανεὶς ἐλησμόνησε τοῦτο ἢ δὲν εἶχε καιρὸν νὰ τὴν κάμῃ, ἄς τὴν κάμῃ.

Πέντε ἢ ἕξ χωρικοὶ, γονυπετήσαντες τότε, ἤρξαντο νὰ δέωνται, ἀλλ' ἐν τούτοις τὰ τύμπανα καὶ ἡ σάλπιγξ ἐπλησίαζον.

— Στρατηγέ! στρατηγέ! ἀνέκραξαν πολλά φωναί μετ' ἀνυπομονησίας, βλέπετε πλησιάζουν.

Ὁ Καδουδάλ ἔδειξε τότε διὰ τοῦ δακτύλου τοὺς προσευχομένους.

— Εἶναι δίκαιον! εἶπον οἱ ἀνυπόμονοι

Οἱ προσευχόμενοι ἡγέρθησαν ἐπὶ τέλους

ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, καθόσον ἡ προσευχὴ ἐκάστου ἦν ἐκτενὴς ἢ σύντομος, ὅτε δὲ καὶ ὁ τελευταῖος ἡγέρθη, οἱ δημοκράται εἶχον σχεδὸν διανύσει τὸ τρίτον τῆς ἀποχωρισούσης αὐτοὺς ἀποστάσεως.

Ἐβάδιζον μὲ προτεταμένην λόγχην κατὰ στίχους τρεῖς, ὃν ἕκαστος εἶχε τριῶν ἀνδρῶν βάθος. Καὶ ὁ μὲν Ῥολάνδος ἐβάδιζεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πρώτου στίχου, ὁ δὲ στρατηγὸς Χαρτὺ μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου· ἀμφοτέρω δὲ διεκρίνοντο καλῶς, διότι μόνοι οὗτοι ἦσαν ἐπιπτοι.

Μεταξὺ τῶν βασιλοφρόνων, μόνος ὁ Καδουδάλ ἵππευεν· ὁ δὲ Χρυσοχέρης ἦτο πεζὸς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀκτῶ ἀνδρῶν, οἵτινες ὤφειλον νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν Γεώργιον.

— Στρατηγέ, εἶπε φωνή τις, ἡ προσευχὴ ἐτελείωσε καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὄρθιοι.

Ὁ Καδουδάλ πεισθεὶς δι' ἐνὸς βλέμματος περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος,

— Ἐμπρός, ἀνδρεῖό μου, ἐκραύγασε μὲ φωνὴν βροντώδη.

Ἡ παρόρμησις αὕτη, ἥτις διὰ τοὺς βασιλόφρονας καὶ τοὺς Βανδαίους ἰσοστάθμιζε πρὸς ἑφοδὸν διὰ λόγχης, μόλις εἶχε δοθῇ, καὶ οἱ ἄνδρες ὅλοι διεχύθησαν εἰς τὴν πεδιάδα φωνάζοντες, Ζήτω ὁ βασιλεὺς καὶ σείοντες τῇ μιᾷ μὲν χειρὶ τὸν πέτασόν των, τῇ δ' ἑτέρα τὸ πυροβόλον των. Ἀντὶ ὅμως νὰ μείνωσι πεπυκνωμένοι ὡς οἱ δημοκρατικοί, ἤνοιξαν ὡς ἀκροβολισταί, σχηματίζοντες οὕτω μεγίστην ἡμισέληνον, ἧς ὁ Γεώργιος καὶ ἵππος του ἦσαν τὸ κέντρον.

Ἐν μιᾷ στιγμῇ οἱ δημοκρατικοὶ ἐπλησίασαν, καὶ ὁ πυροβολισμὸς ἤρξατο ζωηρός.

Πάντες σχεδὸν οἱ ἄνδρες τοῦ Καδουδάλ ἦσαν κυνηγοί, τοῦτέστιν ἀξιόλογοι σκοπευταί, καὶ ἦσαν ὠπλισμένοι μὲ ἐξαιρέτους ἀγγλικὰς καραβίνας, αἵτινες εἶχον ὀλκὴν διπλάσιαν τῶν πυροβόλων τῶν ἀντιπάλων των· ὥστε καίτοι οἱ πρῶτοι ἀρχίσαντες τὸ πῦρ ἦσαν εἰς μεγίστην ἀπόστασιν, ὁ θάνατος ὅμως εἰσεχώρησεν εἰς τὰς τάξεις τῶν δημοκρατικῶν καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄνδρες ἔπεσαν.

— Ἐμπρός! ἐφώνησεν ὁ στρατηγὸς καὶ οἱ στρατιῶται ἐξηκολούθησαν νὰ βαδίζωσι μὲ προτεταμένην λόγχην· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων, δὲν ἔμεινον ἐχθροὶ ἀπέναντί των, διότι οἱ ἑκατὸν ἄνδρες τοῦ Καδουδάλ μετεμορφώθησαν εἰς ἀκροβολιστὰς καὶ διεσκορπίσθησαν τῇδε καὶ κείσε.

Ὁ στρατηγὸς διέταξε στροφὴν ἐπ' ἀριστερὰ καὶ στροφὴν ἐπὶ δεξιὰ, εἴτα δὲ ἤκούσθη τὸ πρόσταγμα: Πῦρ!

Δίς ἐκένωσαν τὰ πυροβόλα των μετὰ τάξεως καὶ ἀκριβείας, ἥτις ἀρμόζει εἰς στρατὸν καλῶς ἐξησχημένον, ἀλλ' ἀνευ οὐδενὸς σχεδὸν ἀποτελέσματος, διότι ἔρριπτον ἐπὶ ἀνθρώπων μεμονωμένων, ἐνῶ δὲν συνέβαινε τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς βασιλόφρονας, οἵτινες ἔρριπτον ἐπὶ ἀνδρῶν πεπικνωμένων, καὶ ἐκάστη βολὴ των ἔφερεν ἀποτέλεσμα.

Ὁ Ῥολάνδος εἶδε καὶ ἐνόησε τὸ δυσανάλογον τῆς θέσεως· ἔστρεψε λοιπὸν τὰ βλέμματα πανταχοῦ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ, διέκρινε τὸν Καδουδάλ ὄρθιον καὶ ἀκίνητον ὡς ἄγαλμα. Ἐννοήσας δὲ ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῶν βασιλοφρόνων τὸν ἐπερίμενεν, ἀφῆκε φωνὴν βροντώδη καὶ ἐκέντησε τὸν ἵππον του, κατευθυνόμενος ἀπ' εὐθείας πρὸς αὐτόν.

Ἀφ' ἐτέρου καὶ ὁ Καδουδάλ, ἵνα τῷ καταστήσῃ συντομωτέραν τὴν ὁδόν, διευθύνθη χαλπαζὼν πρὸς ἐκεῖνον· φθάσας δὲ μακρὰν τοῦ Ῥολάνδου εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν βημάτων, ἐστάθη.

— Προσοχή! εἶπε πρὸς τὸν Χρυσοχέρην.

— Ἐστὲ ἡσυχος, στρατηγέ! ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, εἴμεθα ἐδῶ.

Ὁ Καδουδάλ ἐξήγαγεν ἐν πιστόλιον ἀπὸ τὰς παρὰ τὸ ἐφίππιον θήκας, ὁ δὲ Ῥολάνδος, λαβὼν τὴν σπάθην μὲ τὴν ἐτέραν χεῖρα ἐγέμιζε τὸ πιστόλιον του, κεκλιμένος ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἵππου του.

Ὅτε δὲν ἀπέιχεν αὐτοῦ πλέον τῶν εἴκοσι βημάτων, ὁ Καδουδάλ, ὑψωσε βραδέως τὴν χεῖρα εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ῥολάνδου, καὶ εἰς ἀπόστασιν δέκα βημάτων ἀπ' αὐτοῦ ἐπυροβόλησεν. Ὁ ἵππος, ὃν ἀνέβαινεν ὁ Ῥολάνδος εἶχε λευκὸν τι σημεῖον ἐν τῷ μέσῳ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἡ σφαῖρα ἐκτύπησεν ἐπὶ τοῦ σημείου ἐκείνου, ὁ δὲ ἵππος καίρως πληγωθεὶς κατέπεσε μετὰ τοῦ ἀναβάτου αὐτοῦ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Καδουδάλ.

Ὁ Χρυσοχέρης καὶ οἱ σύντροφοί του ἤσαν ἐτοιμοὶ διὸ ἐπήδησαν ὡς ἀγέλη ὑαινῶν ἐπὶ τοῦ Ῥολάνδου, περιπεπλεγμένου ὄντος εἰς τὸν ἵππον του.

Ὁ Ῥολάνδος, ρίψας τὴν σπάθην του, ἠθέλησε νὰ ἀρπάσῃ τὰ πιστόλιά του· ἀλλὰ πρὶν θέσῃ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν θηκῶν αὐτῶν, ἀνὰ δύο ἄνδρες τοῦ ἑδράξαν τοὺς βραχί-

νας, ἐνῶ οἱ λοιποὶ τέσσαρες τοῦ ἔσυρον τὸν ἵππον κάτωθεν τῶν κνημῶν του. Τὸ δὲ γεγονός τοῦτο μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας ἐξετελέσθη, ὥστε ἦν εὐκολὸν νὰ ἐννοήσῃ τις ὅτι ἀρχήτερα ἦτο συνδυασμένον.

Ὁ Ῥολάνδος ὠρύετο ἐκ λύσσης, ὁ δὲ Χρυσοχέρης πλησιάσας, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸν πῖλον αὐτοῦ.

— Δὲν παραδίδομαι! ἐκραύγασε ὁ Ῥολάνδος.

— Εἶναι ἀνωφελὲς νὰ παραδοθῇτε, κύριε δὲ Μοντρεβέλ, ἀπεκρίθη ὁ Χρυσοχέρης μετὰ τῆς μεγαλειτέρας εὐγενείας· διότι συνελήφθητε, κύριε.

Τὸ δὲ πρᾶγμα ἦτο τόσον ἀληθές, ὥστε οὐδὲν εἶχεν ὁ Ῥολάνδος νὰ ἀντεῖπῃ.

— Λοιπὸν τότε, φονεύσατέ με! ἀνέκραξεν ἐκεῖνος.

— Δὲν θέλομεν νὰ σὲ φονεύσωμεν, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Χρυσοχέρης.

— Τότε, τί θέλετε;

— Νὰ μᾶς δώσητε τὸν λόγον σας ὅτι δὲν θὰ λάβητε πλέον μέρος εἰς τὴν μάχην· ἐπὶ τῷ ὄρῳ τούτῳ σᾶς ἀπολύομεν καὶ εἰσθε ἐλεύθερος.

— Ποτέ! εἶπεν ὁ Ῥολάνδος.

— Συγχωρήσατέ μοι, κύριε Μοντρεβέλ, εἶπεν ὁ Χρυσοχέρης· ἀλλ' ὅ,τι κάμνετε δὲν εἶναι νόμιμον.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Ῥολάνδος εἰς τὸ ἔπακρον τῆς λύσσης του, δὲν εἶνε νόμιμον; μὲ ὑβρίζεις, ἄθλιε, διότι γνωρίζεις ὅτι οὔτε νὰ ὑπερασπισθῶ ἑμαυτόν, οὔτε νὰ σὲ τιμωρήσω δύναμαι!

— Δὲν εἶμαι ἄθλιος, οὔτε σᾶς ὑβρίζω, κύριε δὲ Μοντρεβέλ· μόνον λέγω ὅτι μὴ δίδοντες τὸν λόγον σας, στερεῖτε τὸν στρατηγὸν τῆς συνδρομῆς ἐννέα ἀνθρώπων, οἵτινες δύνανται νὰ τῷ ᾔναι ὠφέλιμοι, καὶ οἵτινες οὕτως ἀναγκάζονται νὰ μένωσιν ἐδῶ διὰ νὰ σᾶς φρουρῶσι. Δὲν ἔπραξε τὸ αὐτὸ ἀπέναντι ὑμῶν ὁ στρατηγός μας, διότι εἶχε διακοσίους ἄνδρας περισσοτέρους καὶ τοὺς ἀπέπεμψε καὶ τώρα μάχεται μετὰ ἐννεήκοντα ἐνός κατὰ ἑκατόν.

Ἐρύθημα διήλθε τὸ πρόσωπον τοῦ Ῥολάνδου, μετὰ τὸ ὅποιον κατέστη πάλιν ὠχρὸς ὡς νεκρός.

— Ἐχεις δίκαιον, Χρυσοχέρη, τῷ ἀπεκρίθη, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως παραδίδομαι· δύνασαι νὰ ὑπάγῃς νὰ πολεμήσῃς μετὰ τῶν συντρόφων σου.

Οἱ βασιλόφρονες ἐξέπεμψαν τότε κραυγὴν χαρᾶς, ἀπέλυσαν τὸν Ῥολάνδον καὶ ὤρμησαν κατὰ τῶν δημοκρατικῶν, σείοντες τοὺς πῖλους καὶ τὰ πυροβόλα των καὶ κραυγάζοντες Ζήτω ὁ βασιλεὺς.

Ὁ Ῥολάνδος ἐλεύθερος ἤδη, ἀλλ' ἀφωπλισμένος ὕλκῳς μὲν ἕνεκα τῆς πτώσεώς του, ἡθικῶς δὲ διὰ τοῦ λόγου του, ὑπῆγε καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ μικρὸν ὕψωμα, ἐπὶ τοῦ οὐποίου ὑπῆρχεν ἔτι ἐστρωμένος ὁ μανδύας, ὅστις ἐχρησίμευσεν ὡς ἐπιτραπέζιος θρόνῳ· ἐκεῖθεν δὲ ἐπεσκόπει ἅπασαν τὴν συμπλοκὴν καὶ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη λεπτομέρεια αὐτῆς τὸν διέφευγεν.

Ὁ Καδουδάλ ἔμενεν ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ἵππου του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πυρός καὶ τοῦ καπνοῦ, ὅμοιος πρὸς τὸν δαίμονα τοῦ πολέμου, ἄτρωτος καὶ ἀγrios ὡς ἐκεῖνος· τῇδε κἀκεῖσε ἐφαίνοντο ὅμως διεσπαρμένα τὰ πτώματα μῆς δωδεκάδος ὁπαδῶν του.

Καὶ ὅμως οἱ δημοκρατικοὶ πάντοτε στενοχωρούμενοι, εἶχον χάσει τοὺς ἡμίσεις ἀνδρας των. Πληγωμένοι ἐσύροντο χαμαί, ἀνωρθοῦντο ὡς ὄφεις τετρωμένοι καὶ ἀνενέουν τὴν μάχην, αὐτοὶ μὲν διὰ τῶν λογχῶν των, οἱ δὲ βασιλόφρονες διὰ τῶν μαχαίρων των.

Ὅσοι τῶν τελευταίων τούτων, πληγωμένοι ὄντες, δὲν ἐδύναντο ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως νὰ πολεμήσωσι πρὸς τοὺς τραυματισμένους ὁμοίως ἐχθροὺς, ὠρθοῦντο ἐπὶ τοῦ ἑνὸς γόνατος, ἐπλήρουν ἐκ νέου τὰ πυροβόλά των, ἐπυροβόλουν καὶ ἐπιπτον πάλιν.

Ἀμφοτέρωθεν ἡ μάχῃ ἐπεκράτει ἀμείλικτος, ἀδιάληπτος, λυσσώδης· ἡσθάνετό τις ὅτι ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, δηλαδὴ ὁ ἀνευ οἴκτου, ἀνευ ἐλέους πόλεμος, ὕψωνε τὴν δαδὰ του ὑπεράνω τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ὁ Καδουδάλ ἐστρεφεν ἐπὶ τοῦ ἵππου του, κύκλῳ τοῦ ζῶντος προβόλου, ἐπυροβόλει εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι βημάτων, ὅτε μὲν διὰ τῶν πιστολίων του, ὅτε δὲ διὰ τοῦ δικάνου πυροβόλου του, τὸ ὅποιον ἐρρίπτε χαμαί κενὸν ἀφοῦ ἐπυροβόλει, καὶ ἀνελάμβανε πλήρες ἐν τῇ ἐπιστροφῇ του. Εἰς ἐκάστην δὲ τῶν βολῶν του καὶ εἰς ἀνθρώπος ἐπιπτε.

Τρίτον ἤδη ἐπανελάμβανε τὸ μηχανήμα τοῦτο, ὅτε πῦρ ἤστραψε κατ' αὐτοῦ τὸ ὅποιον αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Χαρτὺ τῷ διεύθυνεν. Ἡ φλόξ καὶ ὁ καπνὸς ἐκάλυψαν αὐτόν, καὶ ὁ Ῥολάνδος τὸν εἶδε πίπτοντα μετὰ τοῦ ἵππου του, ὡς εἰ ἀμφοτέροισι ἐκεραυνοβολήθησαν.

Δέκα ἡ δώδεκα δημοκρατικοὶ ἐξώρμησαν

ἐκτὸς τῶν τάξεών των καὶ ἱσάριθμοι βασιλόφρονες, ἡ δὲ πάλῃ ἐγένετο κρατερὰ, σώματος πρὸς σῶμα, ἀλλ' οἱ βασιλόφρονες ὑπερίσχυον μὲ τὰ μαχαίριά των.

Αἰφνης ὁ Καδουδάλ εὐρέθη ὄρθιος μὲ ἐν πιστόλιον εἰς ἐκατέραν τῶν χειρῶν, ἥτοι φέρων τὸν θάνατον δὺν ἀνθρώπων.

Καὶ δὺν ἄνθρωποι ἔπεσαν.

Ὁ Καδουδάλ ὤρμησε τότε μετὰ τριάκοντα ὁπαδῶν του πρὸς ἐπικουρίαν τῶν δώδεκα ἀνδρῶν του, οἵτινες ἐμάχοντο πρὸς τοὺς ἐναντίους· ἔχων δὲ εἰς χεῖρας ἐν πυροβόλον τὸ ὅποιον μετεχειρίζετο οἰκὴν ῥοπάλου εἰς ἑκαστον κτύπημα κατέβαλλε δι' αὐτοῦ καὶ ἓνα ἄνθρωπον. Διασκεδάσας δὲ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἀπόσπασμα, κατηythύνετο πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, καὶ ὅμοιος μὲ κάπρον, ὅστις ἐφορμᾷ κατὰ πεσόντος κυνηγοῦ καὶ τὸν κατασπαράσσει, τοιοῦτοτρόπως ἐπιπίπτει καὶ αὐτὸς κατὰ τῶν ἐναντίων. Ἐκτοτε δὲ τὸ πᾶν ἐτελείωσεν. Ὁ στρατηγὸς Χαρτὺ συνήθροισε περὶ ἑαυτὸν εἰκοσάδα ἀνθρώπων καὶ μὲ λόγχην προεταμένην ἐβάδιζεν ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν πεζός, διότι ὁ ἵππος του εἶχεν ἤδη πληγωθῆ· διέρχεται δὲ διὰ τοῦ σωροῦ, ὃν ἐσχημάτιζον οἱ βασιλόφρονες, ὑποστάς ἀπώλειαν δέκα περίπου ἀνδρῶν. Ὁ στρατηγὸς εὐρέθη εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σωροῦ· καὶ ἠθέλησαν μὲν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Καδουδάλ νὰ τὸν καταδιώξωσιν, ἀλλ' οὗτος μὲ φωνὴν βροντώδη — Δὲν ἔπρεπεν, εἶπεν, νὰ τὸν ἀφήσητε νὰ διέλθῃ· ἀλλ' ἀφοῦ διήλθεν, ἄς ἀποσυρθῇ ἐλευθέρως.

Οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ὑπήκουσαν μετὰ τῆς θρησκευτικῆς εὐπειθείας ἣν εἶχον εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ των.

— Τώρα, ἐκραξεν ἐκ νέου ὁ Καδουδάλ, τὸ πῦρ ἄς παύσῃ· ὄχι νεκροὺς, ἀλλ' αἰχμαλώτους.

Οἱ βασιλόφρονες συνεπυκνώθησαν περὶ τὸν σωρὸν τῶν νεκρῶν καὶ τινων ζώντων, οἵτινες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τετραυματισμένοι, ἐκινοῦντο ἐν τῷ μέσῳ τῶν πτωμάτων.

Οἱ δημοκρατικοὶ ἐπὶ τέλους ἐρρίψαν μακρὰν αὐτῶν τὰ πυροβόλά των διὰ νὰ μὴ τὰ παραδώσωσιν. Ὅταν ἐπλησίασαν ὅλοι εἶχον τὰς φυσεκοθήκας των κενὰς, διότι εἶχον κάψει καὶ τὸ τελευταῖον φυσεκίον των.

— Ὁ Τιτὰν συνήντησε Τιτάνας ἀνέκραξεν ὁ Καδουδάλ, ὁ Ἐγχείλαδος ἐπολέμησε πρὸς τὸν Βριάρεω.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν βασιλοφρόνων ἔδωκε μίαν

διαταγὴν εἰς τὸν Χρυσοχέρην, οὗ τὸν βραχίονα διαπερασθέντα ὑπὸ σφαίρας, εἰς τῶν συντρόφων του περιέδεσε διὰ ῥινομάκτρον. Πάραυτα δὲ ἐκεῖνος παραλαβὼν τέσσαρας ἀνδρας κατηυθύνθη πρὸς τὸ μέρος τῶν ἀμαξῶν· ὁ δὲ Καδουδάλ ὠδεύσε πρὸς τὸν Ῥολάνδον. Καθ' ἅπασαν ταύτην τὴν φρικώδη πάλην, ὁ Ῥολάνδος ἐκάθητο εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν ἀγωνιζομένων, μὲ κόμην περίβρεχτον ἐξ ἰδρώτος, μὲ στήθος πνευστιῶν ἐπερίμενεν· ὅταν δὲ εἶδε τὴν τύχην δυσμενῶς διακειμένην, ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας του καὶ ἔμεινε κεκλιμένος πρὸς τὴν γῆν.

Εἶχεν ἤδη φθάσει παρ' αὐτῷ ὁ Καδουδάλ, καὶ ὅμως δὲν ἀνένηψεν ἐκεῖνος οὐδὲ κἂν ἤκουσε τὸν κρότον τῶν βημάτων του. Τὸν ἤγγιξε λοιπὸν εἰς τὸν ὦμον, καὶ τότε μόλις ὁ νέος ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, χωρὶς νὰ κρῦψη δὴ δάκρυα, ἅτινα ἔβρεχον τὰς παρειὰς του.

— Στρατηγέ, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος, εἶμαι αἰχμαλωτὸς σας· διαθέσατέ με ὅπως θέλετε.

Οὐδέποτε αἰχμαλωτίζεται εἰς πρεσβευτῆς τοῦ πρώτου ὑπάτου, ἀπεκρίθη ὁ Καδουδάλ μειδιῶν, ἀλλὰ παρακαλεῖται νὰ προσφέρῃ μίαν ὑπηρεσίαν.

— Διατάξτε, στρατηγέ!

— Ἐπειδὴ δὲν ἔχω νοσοκομεῖα διὰ τοὺς πληγωμένους, καὶ φυλακὴν διὰ τοὺς αἰχμαλώτους, ἐπιφορτίζεσθε νὰ ἐπαναφέρητε εἰς Βάννην τοὺς πληγωμένους ἢ αἰχμαλώτους δημοκρατικούς.

— Πῶς! στρατηγέ; ἐκραύγασεν ὁ Ῥολάνδος.

— Εἰς ὑμᾶς τοὺς δίδω, ἢ μᾶλλον εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐμπιστεύομαι. Λυποῦμαι διότι ὁ ἵππος σας καὶ ὁ ἵππος μου ἐφονεύθησαν, ἀλλὰ σᾶς μένει ὁ τοῦ Χρυσοχέρη, καὶ δέχθητε αὐτόν.

Ὁ Ῥολάνδος ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ὁ Καδουδάλ διακόψας αὐτόν, εἶπεν,

— Ἔως οὗ τοῦλάχιστον προμηθευθῆτε ἄλλον.

Ὁ Ῥολάνδος ἐνόησεν ὅτι ὠφείλε νὰ φανῇ ἀντάξιος ἐκείνου, ὅστις τῷ ὠμίλει.

— Θὰ σᾶς ξαναἰδῶ, στρατηγέ; ἠρώτησεν ἐγειρόμενος.

— Ἀμφιβάλλω, κύριε, διότι ἐμὲ μὲν ἡ ἀνάγκη προσκαλεῖ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πορτ-Λουῆ, ὑμᾶς δὲ τὸ καθήκον εἰς Λουξεμβούργον.

— Τί νὰ εἶπω εἰς τὸν πρῶτον ὑπάτον, στρατηγέ;

Ὁτι εἶδετε, κύριε, καὶ θὰ κρίνῃ μεταξὺ τῆς διπλωματικῆς τοῦ ἀββᾶ Βερνιέ καὶ τῆς τοῦ Γεωργίου Καδουδάλ.

— Ἐξ ὧν εἶδον, κύριε, ἀμφιβάλλω ἂν ποτε λάβητε ἀνάγκην ἐμοῦ· ἀλλ' ὅπωςδὴποτε ἐνθυμήθητε ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅτι ἔχετε ἓνα φίλον παρὰ τῷ πρώτῳ ὑπάτῳ.

Καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα τὸ δεύτερον ἤδη πρὸς τὸν Καδουδάλ, οὗτος δὲ τὴν ἔλαβε μετὰ τῆς αὐτῆς εἰλικρινείας καὶ ἀγάπης ὥς καὶ τὸ πρῶτον.

— Χαῖρε, κύριε δὲ Μοντρεβέλ, τῷ εἶπε, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σᾶς συστήσω ὅπως δικαιολογήσητε τὸν στρατηγὸν Χαρτῆ. Τοιαύτη ἦτα εἶναι ἐπίσης ἐνδοξος ὥς καὶ ἡ νίκη.

Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον φέρεи εἰς τὸν συνταγματάρχην τὸν ἵππον τοῦ Χρυσοχέρη, ἐφ' οὗ ὁ Ῥολάνδος ἐπήδησεν.

— Ἀλήθεια! τῷ εἶπεν ὁ Καδουδάλ, διερχόμενος τοῦ Ῥοζβερνάρδου, ἐρωτήσατε τί ἐγείνεν ὁ πολίτης Θωμᾶς Μιλλιέρος.

— Ἐφονεύθη! ἀπεκρίθη μία φωνή.

Ὁ Βασιλόκαρδος καὶ οἱ τέσσαρες ἄνδρες του εἶχον ἤδη φθάσει, πλήρεις ἰδρώτος καὶ κονιορτοῦ, ἀλλὰ λίαν ἀργὰ ὅπως λάβωσι μέρος εἰς τὴν μάχην.

Ὁ Ῥολάνδος ἔρριψε τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐξέπεμψε σεναγμόν, καὶ ὕστατον χαιρετήσας τὸν Καδουδάλ ἀνεχώρησε καλπάζων διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν ἵνα ὑπάγῃ καὶ περιμεῖνῃ εἰς Βάννην τὴν ἀμαξάν τῶν πληγωμένων καὶ αἰχμαλώτων, οὓς ἦτον ἐπιφορτισμένοι νὰ φέρῃ παρὰ τῷ στρατηγῷ Χαρτῷ.

Ὁ Καδουδάλ ἀφ' ἐτέρου εἶχε δώσει ἀνὰ ἐν νόμισμα ἐξ λιρῶν εἰς ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων του καὶ ὁ Ῥολάνδος διενόηθη ὅτι μὲ τὰ χρήματα τοῦ Διευθυντηρίου ἅτινα εἰς τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας ἤρπαζεν ὁ Μοργάν καὶ οἱ ὁπαδοί του, ὁ ἀρχηγὸς τῶν βασιλοφρόνων ἐδείκνυε τὰς μεγαλοδορίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΑΜΟΥ.

Ἡ πρώτη ἐπίσκεψις, ἣν ἔκαμεν ὁ Ῥολάνδος ἐπιστρέψας εἰς Παρισίους ἐγένετο παρὰ τῷ πρώτῳ ὑπάτῳ· τῷ ἔφερε δὲ τὸ διπλὸν νέον τῆς εἰρηνεύσεως τῆς Βανδέας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Βρετάνῃ.

Ὁ Βοναπάρτης ἐγνώριζε τὸν Ῥολάνδον· ἡ τριπλὴ διήγησις τοῦ φόνου τοῦ Θωμᾶ Μιλιέρου, τῆς καταδίκης τοῦ ἐπισκόπου Ὠδριανοῦ καὶ τῆς μάχης τοῦ Γρανσάμ, παρήγαγε λοιπὸν ἐπ' αὐτοῦ βαθεῖαν ἐντύπωσιν· ὑπῆρχεν ἄλλως τε ἐν τῇ ἀφηγήσει τοῦ νέου ἐν εἶδος ἀπελπισίας πενθίμου, περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἐδύνατο ν' ἀπατηθῇ.

Ὁ Ῥολάνδος ἦτο ἀπηλπισμένος διότι ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ εὐκαιρίᾳ δὲν ἐφονεύθη· ἐσκέπτετο λοιπὸν ὅτι δυνάμεις τις ἀγνωστος ἐπηγρύπνει ἐπ' αὐτοῦ καὶ τοιοῦτο τράπως ἐξήρχετο σῶος καὶ ἀβλαβῆς ἐκ τῶν κινδύνων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἕτεροι ἐξεμέτρων τὸ ζῆν. Ἐκεῖ ἐνθα ὁ σὶρ Ἰωάννης εὔρε δώδεκα δικαστὰς καὶ καταδίκην εἰς θάνατον, αὐτὸς ἐν μόνον φάντασμα εὔρεν ἀπροσπέλαστον μὲν, εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ καὶ ἄκακον. Ἐλυπεῖτο λοιπὸν μετὰ πικρίας διότι ἐζήτησε μάχην μετὰ τοῦ Γεωργίου Καδουδάλ, μάχην, ἣς τὰ ἀποτελέσματα τῷ ἦσαν πρότερον γνωστὰ, καὶ δὲν ἐρρίφθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς συμπλοκῆς, ὅπου ἐδύνατο τοῦλάχιστον ἢ νὰ φονεύσῃ ἢ νὰ φονευθῇ.

Ὁ πρῶτος ὑπάτος τὸν παρετήρει μετ' ἀνησυχίας ὁμιλοῦντα· εὔρισκε δὲ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τοσοῦτον ἐπιθυμητὸν τὸν θάνατον, ὥστε ὡς μόνον μέσον νὰ ἰατρευθῇ τῆς νόσου ταύτης ἐθεώρησε τὸν ἀέρα τῆς γενεθλίου τοῦ γῆς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς τῆς οἰκογενείας τοῦ.

Ἐμέμφθη ἑαυτὸν ἵνα δικαιολογήσῃ, ἵνα ἀνυψώσῃ τὸν στρατηγὸν Χαρτύ· ἀλλὰ δίκαιος καὶ ἀμερόληπτος, ὡς στρατιώτης δὲν ἔλειψε νὰ ἐγκωμιάσῃ καὶ τὴν ἀνδρίαν καὶ γενναιότητα τοῦ στρατηγοῦ τῶν βασιλοφρόνων.

Ὁ Βοναπάρτης τὸν ἤκουσε προσεκτικῶς, σχεδὸν μετὰ θλίψεως, διότι ὅσον ἦτον ἀκόρεστος εἰς τὸν πρὸς ξένους πόλεμον, τοσοῦτον ἀπεστρέφετο τὸν ἐμφύλιον τοῦτον ἀγῶνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος τόπος ἔχυνε τὸ αἷμα τοῦ καὶ κατέσχιζε τὰς ἰδίας του σάρκας. Ἐσκέπτετο λοιπὸν ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις ἔπρεπε νὰ διαδεχθῶσι τὸν πόλεμον· ἀλλὰ πῶς νὰ διαπραγματευθῇ μετ' ἀνθρώπων, οἷος ὁ Καδουδάλ;

Ὁ Βοναπάρτης ἐγνώριζεν ὅταν ἤθελε, τὰ προσωπικὰ γόητρα αὐτοῦ· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἰδῇ τὸν Καδουδάλ, καὶ χωρὶς οὐδὲν περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ν' ἀναφέρῃ, ἤλπιζεν ἐπ' αὐτοῦ ἐν τῇ ᾧ ἡμέρᾳ ἤθελε προβῇ εἰς ἐκτέλεσίν του.

Ἐν τούτοις ἠθέλησε νὰ ἰδῇ ἂν ὁ Βρούνος, εἰς τὴν πολεμικὴν ἀξίαν τοῦ ὁποίου εἶχε μεγάλην ἐμπιστοσύνην, θὰ ἦτον εὐτυχέστερος τῶν προκατόχων του· ἀπέλυσε λοιπὸν τὸν Ῥολάνδον, ἀφ' οὗ τῷ ἀνῆγγελε τὴν ἔλευσιν τῆς μητρὸς του καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Νίκης.

Ὁ Ῥολάνδος ἐπήδησεν εἰς ἐν ὄχημα καὶ μετέβη εἰς τὴν ὁδὸν ἐκείνην· εὔρε δὲ τὴν μητέρα του εὐτυχῇ καὶ ὑπερήφανον ὅσον δύναται νὰ ἦνε μία μήτηρ. Ὁ Ἐδουάρδος εἶχεν εἰσαχθῇ τὴν προτεραίαν εἰς τὸ Γαλλικὸν Πρυτανεῖον.

Ἡ Κ. δὲ Μοντρεβέλ ἠτοιμάζετο ν' ἀπέλθῃ τῶν Παρισίων ὅπως ἐπιστρέψῃ παρὰ τῇ Ἀμαλίᾳ, ἣς ἡ υἱεὶα ἐξηκολούθει νὰ τῇ παρέχῃ ἀνησυχίας. Ὁ δὲ σὶρ Ἰωάννης οὐχὶ μόνον ἦτον ἐκτὸς κινδύνου, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν εἶχε θεραπευθῇ. Ἦτον εἰς Παρίσιους καὶ εἶχεν ἔλθει ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν Κ. δὲ Μοντρεβέλ· ἀλλὰ μὴ εὐρὼν οἶκαδε αὐτὴν μεταβάσαν μετὰ τοῦ Ἐδουάρδου εἰς τὸ Πρυτανεῖον, ἀφῆσε τὸ ἐπισκεπτήριόν του· ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἦτο γεγραμμένη καὶ ἡ διαμονή του. Ὁ σὶρ Ἰωάννης κατῴκει εἰς τὴν ὁδὸν Ρισχελιέως, ξενοδοχεῖον Μιραβώ.

Ἐνδεκάτῃ ὥρᾳ τῆς πρωίας ἦτο, ἡ συνήθης διὰ τὸν σὶρ Ἰωάννην ὥρα τοῦ προγεύματος· ὁ Ῥολάνδος ἤλπιζεν ὅτι θὰ τὸν εὔρηκατ' αὐτήν· ἀνέβη λοιπὸν εἰς ἐν ὄχημα καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἄμαξηλάτην νὰ σταθῇ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Μιραβώ.

Ἐκεῖ εὔρε τὸν σὶρ Ἰωάννην ἐνώπιον τραπέζης, κατὰ τοὺς ἄγγλους παρεσκευασμένης, πρᾶγμα παράδοξον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, πίνοντα τέι καὶ τρώγοντα φλογίδας, σταζούσας ἐτι αἷμα,

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐξέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς ἰδὼν τὸν Ῥολάνδον, ἠγέρθη καὶ ὑπῆγε κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτόν. Ὁ Ῥολάνδος ἠσθάνετο διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην φύσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ τῆς καρδίας προτερήματα ἐκρύπτοντο ὑπὸ τὸν πέπλον ἐθνικῶν ἰδιοτροπιῶν, βαθεῖαν συμπάθειαν.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἦτον ὠχρὸς καὶ ἰσχνός, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄλλα εἶχε καλῶς, ἡ πληγὴ τοῦ οὐλώθη ἐντελῶς καὶ ἐκτὸς μικρᾶς τινος πίσεως, ἥτις καθ' ἑκάστην ἡλαττοῦτο καὶ ἐντὸς μικροῦ ἐμελλε νὰ καταπαύσῃ, ἦτον ἔτοιμος ν' ἀναλάβῃ τὴν προτέραν υἱεὶαν του.

Καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐδεῖξε διὰ τὸν Ῥολάνδον τὴν μεγαλειτέραν περιπάθειαν, πρᾶγ-

μα ἀπροσδόκητον ἐκ μέρους μιᾶς φύσεως τοσοῦτον ιδιοτρόπου, καὶ ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ χαρὰ, ἣν ἡσθάνετο βλέπων αὐτόν, τῷ ἐδίδε πλήρη τὴν ὑγείαν του.

Καὶ ἐν πρώτοις προσέφερεν εἰς τὸν Ῥολάνδον νὰ μετᾷσχη τοῦ προγεύματός του, ὑποχρεῶν τὸν ὑπηρέτην νὰ φέρῃ ἐδέσματα γαλλικῆς μαγειρικῆς. Ὁ Ῥολάνδος ἐδέχθη, ἀλλ' ὥς ὅλοι οἱ στρατιῶται, οἵτινες εἶχον λάβει μέρος ἐν ταῖς ἐκστρατείαις ἐκείναις τῆς δημοκρατίας, καθ' ἃς ὁ ἄρτος συνεχῶς ἔλειπεν, ὁ Ῥολάνδος ἦτον ὀλίγον γαστρονόμος καὶ ἐσυνεῖθιζε νὰ τρώγῃ καθ' ὅποιανδήποτε μαγειρικὴν, ἐνθυμούμενος τὰς ἡμέρας ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας οὐδὲν μαγειρεῖον ὑπῆρχεν! ὥστε ἡ φροντίς ἦν ὁ σὶρ Ἰωάννης εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ ὅπως προγευματίσῃ κατὰ τὴν γαλλικὴν μαγειρικὴν ἀπέβη ματαία.

Ὅτι, ὅμως δὲν ἀπέβη μάταιον, ὅ,τι παρετήρησεν ὁ Ῥολάνδος ἦτο τὸ περιεσκεμμένον τοῦ σὶρ Ἰωάννου· ἐφαίνετο ὅτι ὁ φίλος του εἶχεν ἐπὶ τῶν χειλέων μυστικόν τι, ὅπερ ἐδίσταζε νὰ ἐκφέρῃ.

Ὁ Ῥολάνδος ἐνόμιζε πρέπον νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του· οὕτω, τοῦ προγεύματος τελειώσαντος, μετὰ τῆς εἰλικρινείας ἐκείνης, ἥτις προβαίνει μέχρις ἀπολιτευσίας, στηρίξας τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τὸ γένειον μετὰ τῶν δύο χειρῶν του,

— Λοιπὸν, εἶπε, φίλτατε λόρδε, ἔχετε τι νὰ εἴπητε εἰς τὸν φίλον σας Ῥολάνδον τὸ ὅποιον δὲν τολμᾷτε νὰ τῷ εἴπητε;

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐφριξίασε καὶ ἀπὸ ὠχρός, ὥς ἦτο, ἐγένετο ὀλοπόρφυρος.

— Διάβολε! εἶπεν ὁ Ῥολάνδος, θὰ ᾔηναι πολὺ δύσκολον πρᾶγμα αὐτό· ἀλλ' ἔχετε τάχα νὰ μοῦ ζητήσητε τίποτε, φίλτατε Ἰωάννη, καὶ νομίζετε ὅτι ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς τὸ ἀρνηθῶ. Λέγετε λοιπὸν, σᾶς ἀκούω.

Καὶ ὁ Ῥολάνδος ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ὥς διὰ νὰ συγκεντρώσῃ ἅπασαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐμελλε νὰ τῷ εἴπῃ ὁ σὶρ Ἰωάννης.

Καὶ τῷ ὄντι, κατὰ τὴν ιδέαν τοῦ λόρδου Τάνλεϋ, ἦτο πολὺ δύσκολον πρᾶγμα νὰ τὸ εἴπῃ, διότι μετὰ τινα δευτερόλεπτα ὁ Ῥολάνδος βλέπων ὅτι ὁ φίλος του οὐδὲν ἔλεγεν, ἤνοιξεν εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης εἶχε γίνεαι ὠχρός, ὠχρότερος μάλιστα παρ' ὅ,τι ἦτον προηγουμέ-

νως· ὁ δὲ Ῥολάνδος τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα. — Μήπως ἔχετε νὰ μοῦ παραπονεθῇτε διὰ τὸν τρόπον, μεθ' οὗ σᾶς ἐπεριποιήθησαν εἰς τὸν πύργον τῆς Μαυροκρήνης;

— Μάλιστα, φίλε μου, διότι ἀπὸ τῆς ἐν τῷ πύργῳ ἐκείνῳ διαμονῆς μου ἄρχεται ἡ ἐποχὴ τῆς εὐδαιμονίας ἢ τῆς δυστυχίας τῆς ζωῆς μου.

Ὁ Ῥολάνδος παρετήρησεν ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸν σὶρ Ἰωάννην.

— ὦ! διάβολε! θὰ ᾔμαι τόσον εὐτυχής...

Καὶ ἐσιώπησεν, ἀναλογισθεὶς ὅτι κατὰ τὴν συνήθη κοινωνικὴν ἐθιμοταξίαν, θὰ ἐφαίνετο ἐλλειπτής εἰς αὐτήν.

— ὦ! εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης, τελειώσατε, φίλτατέ μου Ῥολάνδε.

— Τὸ θέλετε;

— Σᾶς παρακαλῶ.

— Καὶ ἂν ἀπατῶμαι, ἂν λέγω ἀνοησίαν;

— Φίλε μου, φίλε μου, τελειώσατε.

— Λοιπὸν, ἔλεγον, μυλόρδε, θὰ ᾔμαι τόσον εὐτυχής, ὥστε ἡ ἐξοχότης σας θὰ ἔκαμεν εἰς τὴν ἀδελφὴν μου τὴν τιμὴν νὰ τὴν ἐρωτευθῇ;

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐξέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς καὶ δι' ἐνὸς κινήματος ταχυτάτου καὶ ἀπροσδοκήτου ἐκ μέρους ἐνὸς ἀνθρώπου φλεγματικού, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ῥολάνδου.

— Ἡ ἀδελφὴ σας εἶνε ἄγγελος, φίλτατε Ῥολάνδε, ἀνέκραξε, καὶ τὴν ἀγαπῶ ἐξ ὅλης μου ψυχῆς.

Εἴσθε ὀλοτελῶς ἐλεύθερος.

— Ὀλοτελῶς· ἀπὸ δώδεκα ἤδη ἐτῶν, σᾶς τὸ εἶπον, δρέπομαι ὅλην τὴν περιουσίαν μου, καὶ ἡ περιουσία μου αὕτη συνίσταται ἐξ ἐτησίου εἰσοδήματος εἰκοσι πέντε χιλιάδων λιρῶν.

— Ἀλλ' αὕτη εἶναι πολλὴ διὰ γυναῖκα, ἥτις μόλις δύναται νὰ σᾶς ἀποφέρῃ προῖκα ἕως πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων.

— ὦ! εἶπεν ὁ ἀγγλος μὲ τὸν ἐθνικὸν ἐκείνον τόνον ὃν ἀνεύρισκεν ἐνίοτε κατὰ τὰς μεγάλας αὐτῆς συγκινήσεις, ἂν πρέπη ν' ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὴν περιουσίαν, θὰ τὴν ἀφήσωμεν.

— Ὅχι, εἶπε μειδιῶν ὁ Ῥολάνδος, εἶναι ἀνωφελές· εἴσθε πλοῦσιοι καὶ τοῦτο εἶναι δυστυχία, ἀλλὰ τί νὰ κάμωμεν; Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι ζήτημα· ἀγαπᾶτε τὴν ἀδελφὴν μου;

— ὦ! τὴν λατρεύω ἐγὼ αὐτήν.

— Ἄλλ' αὐτὴ, ὑπέλαβεν ὁ Ῥολάνδος παρωδῶν τὸν ἀγγλικισμὸν τοῦ φίλου του, αὐτὴ ἡ ἀδελφὴ μου λατρεύει σᾶς.

— Ἐννοεῖτε, ἀπεκρίθη ὁ σὶρ Ἰωάννης, ὅτι δὲν τὴν ἠρώτησα ὥφειλον πρὸ παντός, φίλτατε Ῥολάνδε, ν' ἀπευθυνθῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα σᾶς ἤρεσκε, νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ συνηγορήσετε περὶ ἐμοῦ παρὰ τῇ μητρί σας, ἔπειτα ἂν καὶ οἱ δύο ἐσυμφωνούσατε, τότε ν' ἀπευθυνθῶ, ἢ μᾶλλον, φίλτατε Ῥολάνδε, ν' ἀπευθυνθῇτε σεῖς ἀντ' ἐμοῦ, διότι ἐγὼ δὲν θὰ τολμήσω ποτέ, εἰς τὴν ἀδελφὴν σας.

— Λοιπὸν εἰς ἐμὲ κατὰ πρῶτον ἐξομολογεῖσθε;

— Καὶ βέβαια, διότι εἰσθε ὁ καλλίτερός μου φίλος.

— Λοιπὸν, φίλτατε, τὸ κατ' ἐμὲ, ἡ ὑπόθεσις σας εἶνε τετελεσμένη.

— Ἀλλὰ μένει ἡ μήτηρ σας καὶ ἡ ἀδελφὴ σας.

— Εἶναι τὸ αὐτό. Ἡ μήτηρ μου θὰ ἀφήσῃ τὴν Ἀμαλίαν ὅλως ἀνεπηρέαστον εἰς τὴν ἐκλογὴν της καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἂν ἡ ἐκλογὴ της πέσῃ ἐφ' ὑμῶν, θὰ ἦνε πολὺ εὐτυχής· ἀλλὰ μένει ἐτι εἷς, ὃν λησμονεῖτε.

— Τίς; ἠρώτησεν ὁ σὶρ Ἰωάννης ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἐπὶ πολὺ ἀνεπόλησεν εἰς τὴν μνήμην του τὰς ἐναντίας περιπετείας καὶ τὰς εὐνοϊκὰς εἰς τὸ σχέδιόν του, ὅστις νομίζει ὅτι κατεμέτρησε πάσας, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον παρουσιάζουσι νέαν ἀντίρρῃσιν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς δὲν ἔθετο κατὰ νοῦν.

— Ὁ πρῶτος ὑπατος, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος,

— God . . . ἐξεφώνησεν ὁ ἀγγλος, καταπίων τὸ ἥμισυ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ ἐπιφωνήματος

— Ἰσα, ἴσα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου διὰ τὴν Βανδέαν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥολάνδος μοι ὠμίλησε περὶ τοῦ συνοικεσίου τῆς ἀδελφῆς μου, λέγων μοι ὅτι αὐτὸ δὲν ἀπέβλεπε πλέον μήτε τὴν μητέρα μου, μήτε ἐμὲ, ἀλλ' αὐτὸν μόνον

— Τότε, εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης, ἐχάθην.

— Διατί;

— Ὁ πρῶτος ὑπατος δὲν ἀγαπᾷ τοὺς Ἀγγλους.

— Εἶπατε μᾶλλον ὅτι οἱ Ἀγγλοι δὲν ἀγαπῶσι τὸν πρῶτον ὑπατον

— Ἀλλὰ τίς θὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ πόθου μου εἰς τὸν πρῶτον ὑπατον;

— Ἐγώ.

— Καὶ θὰ ὁμιλήσῃτε περὶ αὐτοῦ, ὡς περὶ πράγματος καὶ εἰς ὑμᾶς ἀρέσκοντος;

— Θὰ σᾶς κάμω περιστερὰν εἰρήνης μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος ἐγειρόμενος

— ὦ! εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀγγλος, δραττόμενος τῆς χειρὸς τοῦ φίλου του.

Καὶ μετὰ θλίψεως, προσέθηκεν.

— Καὶ μὲ ἀφίνετε;

— Φίλτατε, ἔχω ἄδειαν ἀπουσίας ὥρων τινῶν κατηνάλωσα μίαν παρὰ τῇ μητρί μου, δύο παρ' ὑμῖν, καὶ μίαν ἀκόμη θὰ μείνω παρὰ τῷ φίλῳ σας Ἐδουάρδῳ. Ὑπάγω νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ καὶ νὰ συστήσω εἰς τοὺς προῖσταμένους του νὰ τὸν ἀφήσωσι νὰ κτυπᾶται μὲ τοὺς συντρόφους του κατ' ἀρέσκειαν, ἔπειτα δὲ θὰ ἐπιστρέψω εἰς Λουξεμβούργον.

— Λοιπὸν διαβιβάσατέ τω τὰς προσήσεις μου καὶ εἶπατέ τω ὅτι παρήγγειλα δι' αὐτὸν ἐν ζευγος πιστολίων, διὰ νὰ μὴ ἔχῃ πλέον ἀνάγκην ὅταν προσβάλληται ἀπὸ κλέπτας νὰ μεταχειρίζηται τὰ πιστόλια τοῦ ἀμαξηλάτου.

Ὁ Ῥολάνδος παρετήρησε τὸν σὶρ Ἰωάννην.

— Τί εἶνε πάλιν αὐτό; ἠρώτησε.

— Ἦως! καὶ δὲν ἤξεύρετε;

— Ὅχι! τί δὲν ἤξεύρω;

— Ἐν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὀλίγον ἔλειψε νὰ κάμῃ τὴν Ἀμαλίαν ν' ἀποθάνῃ ἐκ τρόμου.

— Τί πρᾶγμα;

— Ἡ προσβολὴ τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης.

— Ἀλλὰ ποίας ἀμάξης;

— Τῆς ἀμάξης, ἐν ᾗ ἦτον ἡ μήτηρ σας.

— Τῆς ἀμάξης ἐν ᾗ ἦτον ἡ μήτηρ μου;

— Ναί.

— Ἡ ἀμάξα, ἐν ᾗ ἦτον ἡ μήτηρ μου προσεβλήθη;

— Εἶδατε τὴν K. δὲ Μοντρεβέλ καὶ δὲν σᾶς εἶπε τίποτε περὶ αὐτοῦ;

— Οὐδὲ λόγον τούλαχιστον

— Λοιπὸν, ὁ φίλτατός μου Ἐδουάρδος ὑπῆρξεν ἥρως, καὶ ἐπειδὴ κἄνεις δὲν ἀντέταξεν, ὑπερασπίσθη αὐτός. Ἐλαβε τὰ πιστόλια τοῦ ἀμαξηλάτου καὶ ἐπυροβόλησε.

— Τί ἀνδρεῖον παιδί! ἐφώνησεν ὁ Ῥολάνδος.

— Ναί, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ εὐτυχῶς, ὁ ἀμαξηλάτης εἶχε τὰ πιστόλιά του ἀνευ σφαιρῶν, ὥστε ὁ πτωχὸς Ἐδουάρδος συνελήφθη,

ἐνηγκαλίσθη, ἐθώπεύθη παρὰ τῶν κυρίων ὁπαδῶν τοῦ Ἰηοῦ, ὡς ὧν ἀνδρείος ἐν ἀνδρείοις, ἀλλ' οὐδ' ἐφόνευσεν, οὐδ' ἐπλήγωσε κἀνένα

— Καὶ εἴσθε βέβαιος δι' ὅ,τι μοι λέγετε;

— Σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὀλίγον ἔλειψεν ἡ ἀδελφή σας νὰ ἀποθάνῃ ἐκ φόβου.

— Καλὸν εἶναι αὐτὸ, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος.

— Τί εἶνε καλόν; ἠρώτησεν ὁ σὶρ Ἰωάννης

— Μία αἰτία περισσοτέρα διὰ νὰ ἴδω τὸν Ἐδουάρδον.

— Καὶ διατί;

— Ἐχω ἐν σχέδιον

— Δὲν μοι τὸ λέγετε;

— Μὰ τὴν πίστιν μου, ὄχι! διότι τὰ σχέδιά μου δὲν εἶναι καλὰ δι' ὑμᾶς.

— Καὶ ὅμως, φίλτατε Ῥολάνδε, ἂν ἐπύρξατο μετατροπὴ τις;

— ὦ! θὰ ἐπέλθῃ καὶ διὰ τοὺς δύο μας, εἴσθε ἐρωτόληπτος, φίλτατέ μου λόρδε, ζήσατε λοιπὸν μὲ τὸν ἐρωτὰ σας.

— Μοὶ ὑπόσχεσθε πάντοτε τὴν συνδρομήν σας;

— Μάλιστα· ἔχω τὴν μεγαλειτέραν ἐπιθυμίαν νὰ σὰς ὀνομάσω ἀδελφόν.

— Καὶ ἐβαρύνθητε πλέον νὰ μὲ ὀνομάζητε φίλον σας;

— Μὰ τὴν πίστιν μου, ναί· εἶνε πολὺ ὀλίγον.

— Εὐχαριστῶ.

Καὶ ἀμφοτέρωτεροι σφίγγαντες τὰς χεῖρας ἀπεχωρίσθησαν

Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ὁ Ῥολάνδος εὕρισκετο εἰς τὸ Γαλλικὸν Πρυτανεῖον, τὸ κεῖμενον τότε, ὅπου νῦν κεῖται τὸ Λύκειον Λουδοβίκου τοῦ Μεγάλου, τουτέστι πρὸς τὰ ἄνω τῆς ὁδοῦ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, ὅπισθεν τῆς Σορβῶνης.

— Εἰς τὴν πρώτην λέξιν, τὴν ὁποίαν τῷ ἀπῆρθονεν ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος, ὁ Ῥολάνδος εἶδεν ὅτι ὁ νέος ἀδελφός του εἶχε συστηθῇ ἰδιαζόντως. Προσεκάλεσεν τὸ παιδίον, καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἐρρίφθη εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ μεγάλου ἀδελφοῦ του μὲ τὴν λατρείαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡσθάνετο δι' αὐτόν.

Ὁ Ῥολάνδος μετὰ τοὺς πρώτους ἀσπασμούς, ἔφερε τὸν λόγον εἰς τὴν προσβολὴν τῆς ἀμάξης· καὶ ἂν ἡ Κ. δὲ Μοντρεβέλ οὐδὲν εἶχεν εἰπεῖ, ἂν ὁ λόρδος Τάνλεψ ὑπῆρξε σύντομος εἰς τὰς λεπτομερείας του, δὲν συνέβη τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν Ἐδουάρδον.

Ἡ προσβολὴ τῆς ἀμάξης ἦτον ὅλη Ἰλιάς δι' αὐτόν.

Διηγῆθη τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Ῥολάνδον μὲ τὰς ἐλαχίστας αὐτοῦ λεπτομερείας, τὴν συνενόησιν τοῦ Ἰερωνύμου μὲ τοὺς κακούργους, τὰ μὲ μόνην πυρίτιδα πεπληρωμένα πιστόλια, τὴν λειποθυμίαν τῆς μητρός του, τὴν συνδρομὴν ἣν τῇ προσέφερον ἐκεῖνοι ἰδίως αἰτινες ἐγένοντο αἰτίαι αὐτῆς, τὸ γνωστὸν εἰς τοὺς κλέπτας ὄνομά της, τέλος τὴν πτώσιν τῆς προσωπίδος ἐκ τοῦ προσώπου ἐκείνου, ὅστις συνέδραμε τὴν Κ. δὲ Μοντρεβέλ, εἰς τρόπον ὥστε αὕτη ἐδυνήθη νὰ τὸν διακρίνῃ.

Ὁ Ῥολάνδος ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του ἰδίως ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου.

Ὁ παῖς διηγῆθη ἀκολούθως τὴν μετὰ τοῦ πρώτου ὑπάτου συνέντευξίν του, πῶς ἐκεῖνος τὸν ἐνηγκαλίσθη, ἐθώπευσε καὶ τέλος ἐσύστησεν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Γαλλικοῦ Πρυτανεῖου Ὁ Ῥολάνδος ἐπληροφορήθη οὕτω πᾶν ὅ,τι ἤθελε, καὶ ἐπειδὴ πέντε στιγμὰς μόνον ἀπείχετο ἡ ὁδὸς τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου ἀπὸ τοῦ Λουξεμβούργου, ἐντὸς πέντε στιγμῶν εὕρισκετο εἰς τὸ Λουξεμβούργον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ.

Εἶδομεν ὅτι ἐπανῆλθεν ὁ Ῥολάνδος, ἐζήτησε τὸν πρῶτον ὑπάτον, καὶ ὅτι τῷ ἀπεκρίθησαν ὅτι ὁ πρῶτος ὑπάτος εἰργάζετο μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ἀστυνομίας.

Ὁ Ῥολάνδος ἦτο σχετικὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥς ὅποιος δὴποτε καὶ ἂν ἦτον ὁ ὑπάλληλος, μεθ' οὗ συνειργάζετο ὁ Βοναπάρτης, ὁ Ῥολάνδος εἶχε τὴν συνήθειαν ὅταν ἐπανέρχεται ἐκ ταξειδίου ἢ ἄλλης τινος ἐκδρομῆς, νὰ ἀνοίγῃ τὴν θύραν καὶ προτείνῃ τὴν κεφαλὴν του.

Ἐνίοτε ὁ πρῶτος ὑπάτος ἦτο τόσον ἀπληροχρησμένος, ὥστε οὐδὲ προσοχὴν ἐδίδα εἰς τὴν προτεινομένην ἐκείνην κεφαλὴν· τότε ὁ Ῥολάνδος ἐπρόφερε τὴν λέξιν μόνην ταύτην,

— Στρατηγέ!

Τὸ ὅποιον ἐσήμαινεν εἰς τὴν οἰκιακὴν διάλεκτον τὴν ὁποίαν οἱ δύο συμμαθηταὶ ἐξηκολούθουν νὰ ὁμιλῶσι,

— Στρατηγέ, εἶμαι ἐδῶ, ἔχετε διαταγὰς νὰ μοὶ δώσητε; εἶμαί ὑπὸ τὰς διαταγὰς σας.

(ἀκολουθεῖ)